Fylkesmannen i Nordland

Vergemål
REFORM 2013

INFORMASJON TIL HJELPEVERGER OG VERGER OM VERGEMÅLSREFORMEN

JANUAR 2013

1 Hva betyr det for meg som hjelpeverge at ny vergemålslov trer i kraft?

Når ny vergemålslov trer i kraft 1. juli 2013, vil det *ikke automatisk* skje noen endringer eller bytter i bestående vergeoppnevninger. Tidligere vedtak hvor hjelpeverger og verger er oppnevnt, vil fortsatt bestå.

Nedenfor gis det informasjon om betydningen av de kommende endringene.

2 Hva betyr de organisatoriske endringene?

Fylkesmannen i Nordland blir ny førsteinstans. Begrepene overformynderi og hjelpeverge blir historiske. De oppgavene som dagens kommunale overformynderier har, blir overført til landets 18 fylkesmenn. Er du hjelpeverge i dag, blir du verge etter at reformen har trådd i kraft.

Fylkesmannen vil bli bemannet med egne ansatte til å ta seg av vergemålssaker og til å bistå og føre tilsyn med vergene. Du skal fortsatt få den hjelpen du trenger for å være verge, og for å utføre vergeoppdraget til best for den det gjelder. I Nordland er det opprettet egen vergemålsseksjon i Sosial- og familieavdelinga med 8 ansatte.

Ny sentral vergemålsmyndighet er lagt til Statens sivilrettsforvaltning (SRF). SRF har kontorer i Oslo, mens vergemålsavdelingen får tilhold på Hamar. Sentral vergemålsmyndighet skal være klageinstans for fylkesmannens vedtak etter vergemålsloven, og skal føre tilsyn med fylkesmannens oppgaver. I tillegg skal sentral vergemålsmyndighet ha et overordnet ansvar i forhold til forvaltning, informasjon og opplæring og være systemeier for det nye elektroniske saksbehandlersystemet, som er utviklet for saksbehandlere hos lokal og sentral vergemålsmyndighet.

3 Får jeg opplæring i ny lov og forskrift?

Fylkesmannen skal gjennomføre opplæring av vergene før 1. juni 2013. Det utarbeides et eget læringshefte for verger. Deler av opplæringen vil kunne tas ved E-læring. Målet er å gi tilnærmet lik opplæring for alle landets verger.

Fylkesmannen i Nordland har planlagt å gjennomføre 14 lokale møter for verger og hjelpeverger. Du vil bli invitert før møtene starter i april.

4 Må jeg bruke digitalt førstevalg som verge?

Det legges det opp til bruk av digitalt førstevalg for vergene. Vergene vil finne informasjon og skjemaer på vergemålsportalen, og vil i tillegg kunne logge seg på en del av dataløsningen via «min id» og her få tilgang til «egne» vergemålssaker. Som «pålogget» verge, vil du også kunne sende søknadsskjema mv. direkte til fylkesmannen. Du vil få tilbud om opplæring og nærmere informasjon både om datasystemet, pålogging og bruk før 1. juni 2013.

Som verge vil du kunne bruke dataløsningen til bl.a. følgende:

- Søknad om endringer i pågående vergemål
- Søknad om opprettelse av nytt vergemål
- Søknad om fylkesmannens samtykke der det er påkrevd
- Regnskap mm

Det er ikke et absolutt krav at du benytter deg av de digitale løsningene, men det vil være en fordel for både deg som verge og for lokal og sentral vergemålsmyndighet. Søknadsskjema mv. vil imidlertid være tilgjengelig også i papirversjon, og du kan selvsagt kontakte fylkesmannen pr. e-post eller telefon.

5 Må jeg forholde meg annerledes til den jeg er verge for?

Vergemålsreformen innebærer at vi får en ny verdiplattform. Vergemålet skal være individtilpasset, og det legges stor vekt på retten til selvbestemmelse.

Ved ivaretakelsen av interessene til den man er verge for, er det viktig å være bevisst på at hans eller hennes egne vilje har stor betydning i forhold til hva vergen kan gjøre. Når den som har fått verge ikke er fratatt den rettslige handleevnen, skal vergen spørre ham eller henne før det tas beslutninger utover de rent dagligdagse. Dersom den som har verge f.eks. motsetter seg salg eller utleie av bolig, å gi gaver eller forskudd på arv eller andre disposisjoner, kan ikke vergen foreta disposisjonen.

Det er også viktig å huske på at mange beslutninger krever fylkesmannens godkjenning i tillegg til samtykke fra den man er verge for.

6 Får jeg rett til godtgjørelse og dekning av de utgiftene jeg har som verge?

Etter de nye reglene har en verge som hovedregel krav på godtgjørelse og dekning av nødvendige utgifter knyttet til utførelsen av vergeoppdraget. Som nærstående vil du i utgangspunktet kun ha krav på dekning av nødvendige utgifter.

Krav om godtgjøring for arbeidet som verge og dekning av nødvendige utgifter etter 1. juli 2013 sendes til fylkesmannen der personen du er verge for bor.

Fylkesmannen kan engasjere **faste verger**. Dette vil typisk være personer som utfører vergeoppdrag som ledd i egen virksomhet mot betaling, og som har flere vergemål knyttet til seg. Ønsker du å bli fast verge, kan du søke fylkesmannen om det i eget skjema. **Alminnelige verger** er frivillige verger som ikke utøver vervet som næring, og som ikke er familie eller er nærstående på annen måte.

Det vil bli besluttet faste satser for godtgjøringen basert på hva slags type verge du er, og avhengig av hva mandatet går ut på. I forslaget er det foreslått årlige godtgjøringssatser fra kr 3 500 til kr 10 000 vergeoppdrag, alt etter oppdragets art (økonomiske og/eller personlige forhold) og om man er alminnelig eller fast verge.

For vergeoppdrag som kun omfatter personlige forhold, er det foreslått en årlig godtgjøring på kr. 2000 for alminnelige verger og kr. 4 500 for faste verger.

Dersom du mener at den faste årlige satsen ikke er tilstrekkelig i forhold til de oppgaver du utfører og det omfang oppdraget ditt har, kan du søke om godtgjøring time for time. Timesatsen for alminnelige verger er foreslått satt til kr 130 og kr 400 for faste verger. Søknad om timegodtgjøring må fremmes for fylkesmannen sammen med en begrunnelse. Timeforbruket må dokumenteres i eget tidsregnskap. Advokater lønnes etter den offentlige salærsats.

Det er foreslått at det fastsettes en årlig sats for dekning av nødvendige utgifter. Dersom vergen har utlegg som i vesentlig grad overstiger det fastsatte beløp, kan vergen søke fylkesmannen om dekning av disse utgiftene.

Nærmere informasjon om godtgjørelse finner du på www.vergemal.no.

De nye faste satsene for godtgjørelse vil bli lagt til grunn dersom du ikke har sendt søknad til fylkesmannen og inngått ny avtale om timegodtgjøring, før du sender ditt første krav om godtgjøring til Fylkesmannen.

Krav etter gjeldende lov:

Honorarkrav for perioden frem til 1. juli 2013 skal sendes til overformynderiet i den kommune hvor den verge/hjelpevergetrengende bor. Overformynderiet kan fastsette en frist for når dette kravet må være fremmet.

Det er overformynderiet som skal ta stilling til kravet, og sørge for utbetaling i de tilfeller hvor kommunen skal dekke kravet. Der overformynderiet har vedtatt at beløpet skal dekkes av midlene til den som har verge eller hjelpeverge, sørger vergen for utbetaling og oppbevarer vedtaket som bilag. Avhengig av hvilken frist overformynderiene setter for innsending, kan det tenkes at du som verge/hjelpeverge må stipulere et timeantall og et beløp slik at du faktisk får dekket kravet før 1. juli.

7 Blir det endring i min regnskapsplikt som verge etter 1. juli 2013?

Vergen har som hovedregel regnskapsplikt for midler som tilhører den han eller hun er verge for. Det er lagt opp til en vesentlig enklere regnskapsavleggelse etter ny lov og forskrift. Regnskapsplikten vil oppfylles ved at det årlig sendes inn en fullstendighetserklæring hvor det bl.a. bekreftes at eiendelene er forvaltet i samsvar med lov, forskrift og vedtak. I tillegg må det sendes inn

selvangivelse, detaljerte kontoutskrifter for vergekontoen og årsoppgaver for de eiendeler som vergen forvalter på vegne av personen med vergemål.

Fullstendighetserklæringen vil bli gjort tilgjengelig for vergene via dataløsningen, og vergene kan fylle ut dette elektronisk. Papirbasert løsning vil bli gjort tilgjengelig for dem som ikke har internett.

Vergen trenger ikke å føre et ordinært regnskap med inn- og utbetalinger. I den grad kontoutskriftene fra banken ikke klart viser hva uttak over en viss størrelse er til, og det ikke er fattet vedtak om uttak fra fylkesmannen, skal imidlertid disponeringen av beløpene forklares.

Vergen plikter å ta vare på bilag for bruk av midler fra vergekontoen i 3 år. Bilagene skal kunne legges frem ved en eventuell kontroll fra fylkesmannen.

8 Hvordan forholder jeg meg til regnskapsplikten for første halvår 2013?

Med mindre du er fritatt for regnskapsplikt skal du utarbeide regnskap for perioden frem til 1. juli 2013. Regnskapet skal leveres til overformynderiet innen utgangen av august 2013.

9 Vil fylkesmannen flytte midlene jeg i dag har på bankkonto for den jeg er verge for?

Du, og den som du er verge for, kan selv velge hvilken bank dere vil benytte til vergekonto og brukskonto.

Du skal sørge for at midler, som ikke er båndlagt av Fylkesmannen, står på bankkonto i eierens navn. Du skal sørge for at inntekter og utgifter til den personen du er verge for blir godskrevet og betalt fra vergekontoen.

Når den du er verge for har kapital utover 2G (pr 1. mai 2012 utgjør 1G kr 82 122), må det velges en eller flere banker hvor det opprettes en kapitalkonto, for plassering av den del av kapitalen som overstiger 2G.

Du, og den du er verge for, kan velge bank og plasseringsvilkår ut ifra de avtaler som blir fremforhandlet av sentral vergemålsmyndighet. Det vil bli lagt ut informasjon på vergemålsportalen www.vergemal.no om avtalene, når de er klare.

Alle vergene vil motta egen informasjon fra SRF om dette. tillegg vil du som verge motta et brev hvor aktuelle valgalternativer fremkommer.

10 Hva innebærer det at forvaltningen er underlagt fylkesmannen?

Du som verge vil ikke ha direkte disposisjonsrett på kapitalkontoen. Uttak, innskudd og eventuell omplassering av midler på kapitalkontoen må godkjennes av fylkesmannen først.

Dersom verdiene over 2 G består av andre finansielle eiendeler enn penger, f.eks. pengekrav, aksjer, livspoliser og andre verdipapirer, krever et salg, kjøp eller andre endringer, en godkjenning fra fylkesmannen.

11 Informasjonsmøter for verger og hjelpeverger

I løpet av april og mai planlegger Fylkesmannen å holde informasjonsmøter på 14 steder i Nordland. På disse møtene vil vi gjennomgå sentrale endringer i regelverket, presentere dataløsninga m.v. Det vil bli møter både på formiddag og ettermiddag.

Invitasjon vil komme gjennom det lokale overformynderi i løpet av februar.

Mer detaljerte opplysninger om reformen vil du finne på vergemålsportalen, www.vergemal.no.

Kontaktinformasjon:

	Fylkesmannen i Nordland Telefon: 75 53 15 00 E-post: fmnopost@fylkesmannen.no
	Line Selfors rådgiver Telefon: 75 53 15 02 E-post: fmnolse@fylkesmannen.no
	Audun Hole rådgiver Telefon: 75 53 15 08 E-post: fmnoaho@fylkesmannen.no
	Trond Gården seksjonsleder Telefon: 75 53 15 35 E-post: fmnoaho@fylkesmannen.no

I tillegg til oss vil vi i løpet av våren få 5 nye medarbeidere slik at vergemålsseksjonen vil bestå av 8 personer når den nye loven trer i kraft.